

Plán Komunitného centra Bratskej jednoty baptistov v Ružomberku

V zmysle Prílohy č. 2 k zákonu č. 448/2008 Z. z. Štandardy kvality poskytovanej sociálnej služby
a Modelu komunitnej práce v komunitných centrách schváleného MPSVR SR.

Ulica: Antona Bernoláka 18

Mesto/Obec: Ružomberok

Spracovali:

PhDr. Mgr. Anna Masariková, PhD., odborná manažérka KC

Renata Ferenčíková, komunitná pracovníčka KC

Mariia Kravchuk, pracovníčka KC

Mgr. Dalibor Smolník, štatutár cirkevného zboru BJB v Ružomberku

Júl 2024

Obsah

1	História lokality	3
1.1	História Komunitného centra	3
1.2	Účel a obsah poskytovania sociálnej služby	4
2	Profil komunity	6
2.1	Základné demografické údaje	6
2.1.1	<i>Obyvateľstvo</i>	6
2.2	Ukrajinská komunita ako cieľová skupina komunitnej práce	7
2.3	Inštitúcie a aktéri v lokalite	8
2.4	Informácie o Životnom štýle	11
2.5	Ciele a úlohy KC	12
2.6	Strategickí partneri	13
2.7	Swot analýza	13
3	Mapovanie potrieb	13
4	Výsledky Mapovania potrieb	14
5	Akčný plán	17
5.1	<i>Monitorovanie plnenia cieľov</i>	19
6	Záver	19
7	Použitá literatúra	19

1 História lokality

Mesto Ružomberok sa nachádza na strednom Slovensku, v historickom regióne Liptova na sútoku riek Váh a Revúca. Obklopujú ho pohoria Veľká Fatra, Chočské vrchy a Nízke Tatry. Prvá písomná zmienka o osídlení je z roku 1233, mestské výsady Ružomberku udelil z poverenia Magistra rytiera Donča v roku 1318. Sľubný rozvoj kráľovského mesta zastavil v roku 1390 kráľ Žigmund, ktorý dal Ružomberok do majetku Likavskému panstvu. I napriek tomu sa mesto hlavne vďaka významnej križovatke, na ktorej leží, vyvíjalo v prirodzené centrum. V priebehu 14. a 15. storočia mesto získalo od uhorských kráľov ďalšie dôležité výsady - právo na tzv. slobodný trh, oslobodenie obyvateľov mesta od platenia mýta aj právo meča. V roku 1578 v meste vznikol prvý cech. V 17. storočí však Ružomberok spustošilo mor, rabovanie aj viacero veľkých povodní a požiarov. Koncom 19. storočia bola vybudovaná košicko – bohumínska Železnica a tá prechádzala aj cez Ružomberok. Následne sa tu začal rozvíjať priemysel, najmä textilný a papierenský, ale vznikla aj tehelňa, zápalkáreň a bryndziareň. Rybárpoľská textilka bola najväčšou v celom Uhorsku. Začiatkom 20. storočia bol Ružomberok jedným z najväčších miest na Slovensku. Počas komunistického režimu ale mesto prišlo o sídlo okresu a jeho rozvoj v porovnaní s viacerými okolitými mestami stagnoval. V roku 1997 sa Ružomberok opäť stal sídlom okresu a dnes je príjemným turistickým cieľom.

Ružomberok (nem. Rosenberg, maď. Rózsáhegy) je okresné mesto ležiace v Žilinskom kraji. Nachádza sa na severe Slovenska a je to centrum dolného Liptova. Mesto má rozlohu: 126,72 km² - 12 672 ha a počet obyvateľov: 27 407¹ (k 31. 12. 2022).

Početnejšia rómska komunita žije v 804 obciach a mestách na Slovensku. Jedným z týchto miest je aj mesto Ružomberok, kde Rómovia žijú v osídľach vo vnútri mesta a na jeho okraji². V štatistikách sa ich počet pohybuje od 600 – 700 obyvateľov. Prevažná časť žije koncentrovaná v časti Rybárpole na ulici Textilná a Silbigera a Považská. Ukrajinská komunita – dobrovoľní migranti do roku 2022 boli na území Ružomberka v počte 500 ľudí, po prepuknutí vojny na Ukrajine, sa ich počet zvýšil o ďalších 500 (tzv. nútená migrácia).

1.1 História Komunitného centra

Od roku 2014 cirkevný zbor Bratskej jednoty baptistov v Ružomberku dlhodobo dopĺňal systém služieb pre rómskych občanov. Stal sa aktérom komunitných aktivít pre rómske deti a mládež vo veku do 18 rokov. Pre túto cieľovú skupinu realizoval klubové a záujmové činnosti, hudobné a jazykové aktivity. Okrem tejto cieľovej skupiny sa cirkevný zbor dlhodobo orientuje aj na iné minoritné skupiny. Od marca 2022 sa zameral aj na poskytovanie pomoci a podpory pre ukrajinských odíedencov. Komunitným centrom prešlo približne 60 ľudí, z toho pravidelne sa do služieb KC zapojilo 21 rodín. Cirkevný zbor BJB v Ružomberku poskytol či zabezpečil dočasné ubytovanie približne 30 osobám v najkritickejšom období po prepuknutí vojny na Ukrajine. Komunitné centrum BJB poskytlo následnú materiálnu i nemateriálnu starostlivosť.

V rámci výzvy IA MPSVaR zbor zriadil v roku 2015 Komunitné centrum, ktoré v zmysle vypracovaných a prijatých štandardov inštitucionalizuje aktivity zboru a vymedzuje ho ako:

- spoločný priestor pre celú sídelnú komunitu obce,

¹ datacube.statistics.sk/#/view/sk/VBD_DEM/om7101rr/v_om7101rr_00_00_00_sk, Štatistický úrad SR

² Atlas rómskych komunít 2019

- priestor pre rozvoj rôznych subskupín komunity s ohľadom na fakt, že jeden človek môže byť súčasťou rôznych subskupín v priestore a čase.
- neutrálny priestor pre deeskaláciu komunitných napätí a konfliktov, podpora obce v oblasti komunitného rozvoja a budovania komunity. (Štandardy komunitných centier Národného projektu Komunitné centrá, IA ZaSI, 2014, s. 6).

Komunitné centrum BJB v Ružomberku je v zmysle § 24d, Zákona NR SR č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách, v znení neskorších predpisov zariadenie sociálnych služieb krízovej intervencie, kde sa poskytujú sociálne služby a činnosti fyzickej osobe, skupine osôb alebo rodine v nepriaznivej sociálnej situácii, ktoré sú ohrozené sociálnym vylúčením, majú obmedzené schopnosti alebo možnosti sa spoločensky začleniť a samostatne riešiť svoje problémy pre zotrvávanie v segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby.

Komunitné centrum bolo počas svojej činnosti zapojené do trojročného projektu (01/2016 - 12/2019) Národný projekt Komunitné centrá v mestách a obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunit - I. Fáza. V tomto období bolo komunitné centrum zamerané predovšetkým na integráciu marginalizovaných rómskych komunit.

V septembri 2023 zriaďovateľ podal Žiadosť o zapojenie do projektu Spolu pre komunity, ktorá bola schválená. Projekt má trvanie do 01/2029. Umožnil vytvoriť tri pracovné miesta na pozíciách: odborný manažér, komunitný pracovník, pracovník komunitného centra. Výkon činnosti v rámci projektu začal 6.2.2024. Komunitné centrum sa svojou činnosťou zameriava na rôznorodé skupiny nachádzajúce sa v nepriaznivej sociálnej situácii: ukrajinská a rómska komunita, matky s deťmi do 6 rokov, dospelí a seniori.

1.2 Účel a obsah poskytovania sociálnej služby

Vízia: „pomoc k svojpomoci“. Nechceme a od vzniku KC v roku 2015 sme ani nechceli, aby boli členovia komunity závislí na našich službách, či našej osobe. Našou víziou je zmocňovanie ľudí, aby zodpovedne riešili svoju životnú situáciu a mohli byť podporou aj pre druhým – boli tzv. „predĺženou rukou“ komunitného centra, lídrami uprostred komunity.

Poslaním Komunitného centra BJB je vytváranie podmienok na tvorbu multikulturálnych vzťahov a znižovanie sociálnych rozdielov prostredníctvom komunitných aktivít zameraných na osobnostný rozvoj, odstraňovanie rasových, sociálnych a náboženských bariér na základe kresťanských princípov a hodnôt.

Ciele:

1. Tvoríť multikulturálne a kohézne vzťahy s osobami ohrozenými sociálnym vylúčením alebo sociálne vylúčenými, prostredníctvom rozvoja služieb starostlivosti s osobitným zreteľom na marginalizovanú rómsku komunitu;
2. Realizovať komunitné aktivity, služby a činnosti zamerané na spoločenský a osobnostný rozvoj a odstraňovanie akýchkoľvek bariér.
3. Budovať zodpovedné postoje k životu prostredníctvom vzdelávania, prevencie a poradenstva.

Metódy a techniky:

1. Sociálne poradenstvo: rozhovor, pozorovanie, dotazník, sociálna diagnostika, podporné skupiny.
2. Preventívne aktivity: preventívne programy, klubové aktivity.

3. Záujmová činnosť: výklad, expozícia, rytmické cvičenia, exploračné a fixačné techniky, metódy zamerané na motoriku, montessori prístup.

Činnosť a prevádzka KC

Komunitné centrum je pre komunitu otvorené 5 dní v týždni, spolu 30 hodín. Jeho program je prispôsobovaný potrebám komunity v danom ročnom období.

Hlavné činnosti KC aktuálne sú:

1. sociálne poradenstvo,
2. pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov,
3. preventívne aktivity,
4. záujmová činnosť,

Vedľajšie činnosti KC v prípade záujmu klientov sú:

1. misijno-pastorálna činnosť (poskytovaná prevažne kresťansky orientovaným klientom).

Opis činností

Činnosti sa realizujú najmä ambulantnou a príležitostne terénnou formou.

1. *Sociálne poradenstvo*: ide o základné poradenstvo v oblasti bývania, zdravotnej starostlivosti, zamestnanosti, vzdelávania, partnerských vzťahov, existenčných otázok a i.
2. *Preventívne aktivity*: sú orientované na mladé rómske rodiny s deťmi do 6 rokov. Jedná sa o rozvoj rodičovských zručností, aktívnu interakciu rodiča a výchovu dieťaťa.
3. *Záujmová činnosť*: realizujú sa skupinové aktivity spoločenské, kultúrne, rekreačné a športové na pravidelnej a nepravidelnej báze. Pravidelné aktivity prebiehajú každú stredu („Spevokol“) a štvrtok („Klub pre rodiny“). Z pravidelnej piatkovej aktivity určenej seniorom („Spolu nám je veselšie“) sa stala príležitostná piatková aktivita.

Realizujeme štyri pravidelné skupinové aktivity:

- „Montessori pre rómske mamičky s deťmi“ – preventívna činnosť zameraná na medziľudské vzťahy (cieľ: rozvoj rodičovských zručností rómskych žien prostredníctvom princípov montessori pedagogiky). Určené pre rómske matky (otcov, staré matky) a deti do 6 rokov; Aktivita sa realizuje každý utorok od 10.00-11.30.
- „Spevokol“ – záujmová činnosť- kultúrna (cieľ: rozvoj hudobných zručností, schopností a návykov) Pre dospelých a deti; Aktivita sa realizuje každú stredu od 18.30-20.30 (výnimkou sú letné mesiace júl a august).
- „Kluby pre rodiny“ – záujmová činnosť spoločenská (cieľ: rozvoj a podpora vzťahov, zmysluplné trávenie voľného času) Pre dospelých aj deti; Aktivita sa realizuje každý štvrtok od 16.00-18.00.
- „Spolu nám je veselšie“ –záujmová činnosť- spoločenská (cieľ: vzájomné zdieľanie sa a nadväzovanie vzťahov, rozvoj zručností. Určené pre seniorov. Aktivita sa realizuje po dohode so seniormi v piatky od 10.00-12.00. V letných mesiacoch sa aktivita realizuje predovšetkým formou výletov a exkurzií do okolia Ružomberka.

Popri pravidelných skupinových aktivitách, sme realizovali od februára-júla 2024 tridsať jeden nepravidelných skupinových aktivít. Zamerané boli napr. na vzdelávanie členov komunity, participáciu s majoritou, propagáciu činnosti KC, záujmovú a preventívnu činnosť, ktorá bola odpoveďou na potreby komunity či odpoveďou na napĺňanie cieľov komunitného centra.

Zriaďovateľ poskytuje priestory komunitného centra aj na realizáciu činností akými je stretávanie sa skupín anonymných alkoholikov, skupín dospelých detí anonymných alkoholikov či skupín anonymných sexoholikov. Skupiny riadia svoju činnosť svojpomocne. V priestoroch komunitného centra prebiehajú pastorálne rozhovory, duchovné formovanie jednotlivca, rodiny či skupín.

Sociálna služba, odborné činnosti a iné činnosti sa v komunitnom centre poskytujú **ambulantnou a terénnou** formou - prostredníctvom terénneho programu, nadväzujúc na súvisiacu **legislatívu** a strategické dokumenty SR, predovšetkým:

- Zákon NR SR č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách;
- Zákon NR SR č. 305/2005 Z.z. o sociálno-právnej ochrane detí a kuratele, v znení neskorších predpisov;
- Zákon NR SR č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov; ☞ Zákon NR SR č. 36/2005 Z. z. o rodine; ☞ Dohovoru o právach dieťaťa;
- Národná stratégia na ochranu detí pred násilím;
- Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím; ☞ Dohovor o ľudských právach.

V súčasnosti (od februára 2024 – júla 2024) má komunitné centrum evidovaných 17 dobrovoľníkov zúčastňujúcich sa skupinových aktivít. Z toho je 13 žien a 4 muži. Súčet počtu dobrovoľníckych hodín je 140 hodín (sledované obdobie február – júl 2024).

Komunitná práca je činnosť založená na hodnotách demokracie a ľudských práv. Pracovníci komunitného centra sa riadia Medzinárodným etickým kódexom (IFSW13) a inými medzinárodne uznávanými normami (SCCD14) s rešpektovaním kresťanských hodnôt. Hodnoty KC BJB v RK sú: sociálna spravodlivosť; participácia, sociálna rovnosť, náboženská sloboda, rešpekt, diskretnosť, zodpovednosť.

2 Profil komunity

2.1 Základné demografické údaje

Ružomberok (nem. Rosenberg, maď. Rózsáhegy) je okresné mesto ležiace v Žilinskom kraji. Nachádza sa na severe Slovenska a je to centrum dolného Liptova. Mesto má rozlohu: 126,72 km² - 12 672 ha. Mesto Ružomberok sa nachádza na strednom Slovensku, v historickom regióne Liptova na sútoku Riek Váh a Revúca. Obklopujú ho pohoria Veľká Fatra, Chočské vrchy a Nízke Tatry.

2.1.1 Obyvateľstvo

Podľa štatistických údajov žilo v roku 2022 v Ružomberku 26 794 obyvateľov. V roku 2021 pri sčítaní obyvateľstva ich bolo 27 407, čo ukazuje na pokles obyvateľov o 613 obyvateľov. Demografický vývoj populácie v meste Ružomberok deklaruje, že jeho obyvateľstvo starne, rovnako ako v celej Slovenskej republike. Priemerný vek obyvateľov okresu Ružomberok v roku 2020 bol 41 rokov. Index starnutia v okrese Ružomberok podľa údajov Štatistického úradu dosiahol 123,74%.

a. Pohlavie

Počet mužov a žien žijúcich v meste je pomerne vyrovnaný.

Tabuľka 1 Obyvateľstvo Ružomberka podľa pohlavia

pohlavie	počet	podiel (%)
muži	13098	47.79
ženy	14309	52.21
spolu	27407	

Zdroj: SODB 2021

b. Vek

Väčšina obyvateľov mesta (66,65%) sa nachádza vo veku 15-64 rokov.

Tabuľka 2 Základné vekové kategórie

veková kategória pohlavie	počet	podiel (%)
Predproduktívny vek (0-14)	3859	14.08
Produktívny vek (15-64)	18267	66.65
Poproduktívny vek (65+)	5281	19.27
spolu	27407	

Zdroj: SODB 2021

c. Národnosť

Obyvatelia Ružomberka sú v prvom rade slovenskej národnosti (92,23 %) následne českej národnosti (0,47 %) rómskej národnosti (0,33 %), maďarskej národnosti (0,16 %) a ukrajinskej národnosti (0,15 %). Nezistená národnosť je u 0,6 % obyvateľov (1671) a ostatné tvoria tiež pomerne veľkú skupinu obyvateľov, čo je (0,36 %). K rómskej národnosti sa hlásilo 91 obyvateľov a k ukrajinskej 42 obyvateľov.

Podľa Atlasu rómskych komunít 2019 je podiel rómskych obyvateľov v meste Ružomberok 1% - 10 %. Počet evidovaných rómskych osídlení je tri. Počet obyvateľov osídlení je v intervale 401-500 z toho počet obyvateľov osídlení na okraji obce je v intervale 201-250 a vo vnútri obce 201-250.

26. februára 2022 hovorca mesta Ružomberok, Viktor Mydlo, informoval, že v meste žije približne 300 ukrajinských študentov.

d. Vzdelanie

Podľa zistení Štatistického úradu SR (2022), zisteného na základe Sčítania obyvateľov domov a bytov Slovenska v roku 2021, sa zistilo, že iba štvrtina okresov Slovenská má nadpriemernú vzdelanostnú úroveň. Vzdelanostná úroveň v Ružomberku je priemerná. Jednou z príčin môže byť, že Ružomberok patrí k severným krajom Slovenska, kde sú regióny najviac opúšťané vzdelanými pracovnými silami so vzdelanostnou úrovňou odchádzajúcich na úrovni 81 % maximálnej možnej vzdelanostnej úrovne.

Tabuľka 3 Vzdelanie v meste Ružomberok

vzdelanie	počet	podiel (%)
1.) bez vzdelania (osoby 0-14 rokov)	2711	9.89
2.) základné	4262	15.55
3.) stredné odborné učňovské (bez maturity)	5191	18.94

4.) úplné stredné (s maturitou)	7173	26.17
5.) vyššie odborné vzdelanie	1514	5.52
6.) vysokoškolské	5446	19.87
7.) bez školského vzdelania (15+ rokov)	53	0.19
8.) nezistené	1057	3.86
Spolu	27407	

Zdroj: SODB 2021

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie obyvateľov Ružomberka je úplné stredné s maturitou (26,17%). Až 15,55% obyvateľov má iba základné vzdelanie.

e. Nezamestnanosť

Momentálne, t.j. v roku 2023 je v Slovenskej republike relatívne nízka nezamestnanosť. Žilinský kraj je štvrtý kraj s najvyššou mierou evidovanej nezamestnanosti (4,72 %). Ružomberok má 5,17 % nezamestnanosť. Čo sa týka zamestnávania cudzincov, k júlu 2023 je na území Slovenska zamestnaných 10 537 ľudí s Ukrajinskou národnosťou. V okrese Ružomberok bolo k júlu 2023 zamestnaných 28 štátnych príslušníkov tretích krajín s udeleným povolením na zamestnanie na území Slovenskej republiky; 104 občanov krajín EÚ/EHP s informačnou kartou a 140 občanov tretích krajín s informačnou kartou (bez povolenia na zamestnanie).

2.2 Ukrajinská komunita ako cieľová skupina komunitnej práce

Slovensko bolo jednou z najbližších hostiteľských krajín pre ukrajinských utečencov spolu s Maďarskom, Poľskom a Rumunskom. Ako jeden z prvých štátov Európskej únie Slovensko takmer okamžite spustilo svoj ochranný systém, čo sa týka hostovania utečencov. Výsledky podľa UNHCR preukázali, že 71 % utečencov na území SR sú ženy. Naproti tomu mužskú populáciu tvorí iba 29 % čo má na dôsledok aj branná povinnosť na Ukrajine. Z celkového počtu, je 30 % utečencov na našom území vo veku do 17 rokov, 52 % v rozmedzí od 18 do 59 rokov a iba 17 % nad 60 rokov života.

K 7.1.2024 uvádza Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky počet cudzincov, ktorí obývajú Slovensko a platí pre nich dočasné útočisko. Dokopy predstavuje tento počet 114 343 cudzincov so statusom dočasného útočiska. Najviac cudzincov sa nachádza v Bratislavskom kraji, kde tento počet predstavuje 42 420 osôb. Následne potom pokračuje Košický kraj s počtom 14 633, Žilinský kraj (11 860), Nitriansky kraj (11 149), Trnavský kraj (10 111), Prešovský kraj (8 922), Trenčiansky kraj (8 913) a ako posledný je Banskobystrický kraj s celkovým počtom 6 335 osôb so štatútom dočasného útočiska. Slovensko prijalo v súvislosti s príchodom utečencov viaceré opatrenia, aby sa zabezpečil ich dôstojný život a lepšie sa integrovali na našom území. Ukrajinským občanom migrujúcim pred vojnou bolo poskytnuté dočasné útočisko, pričom ide o zabezpečenie humanitárnej pomoci zahŕňajúcej viaceré faktory, akými sú ubytovanie, strava, zdravotná a sociálna starostlivosť, hygienické potreby alebo aj prístup na trh práce.

Hlavnými ťažkosťami nútených migrantov z Ukrajiny sú podľa prieskumov práve problémy so zaobstaraním dlhodobého bývania, hľadanie vhodnej práce, učenie sa jazyka, finančná podpora, taktiež aj odlúčenie od príbuzných a priateľov. Vážnym problémom je túžba po domove, ktorá nie je naplnená a úzkosť z diania v krajine ich pôvodu. Medzi hlavné problémy utečencov patrí tiež vysoká nezamestnanosť v dôsledku demografickej štruktúry krajiny a tiež aj veľmi vysoká potreba dočasnej

ochrany. Okrem toho je problematické aj to, že príliš vysoký počet ukrajinských detí nie je prihlásených na vzdelávanie v hostiteľskej krajine a majú sťažený prístup k službám starostlivosti o deti, najmä vo veku do štyroch rokov. Mnohokrát majú problémy so zdravotnou starostlivosťou a ňou poskytovanými službami, či napríklad s ubytovaním, ktoré si musia hľadať na vlastnú päsť.

Podľa UNHCR sa 54 % utečencov v produktívnom veku zamestnalo na území SR, ale až 39 % uviedlo pokles príjmov v zamestnaní oproti minulému roku, čo môže viesť k slabším príjmom a teda aj problémom so živobytím. Taktiež 28 % utečencov uvádza, že v súčasnej situácii si nie sú istí svojím terajším ubytovaním. Z prieskumu, ktorý bol vykonávaný spoločnosťou Trexima v roku 2022 vyplynulo, že ukrajinskí odídenci vnímajú ako najväčší problém pri zamestnávaní práve nedostatočné ovládanie slovenského alebo iného požadovaného cudzieho jazyka, taktiež nedostatok vhodných pracovných ponúk, nedostatok informácií o miestach, na ktorých sa dajú pracovné ponuky vyhľadávať alebo nespĺňanie požiadaviek zamestnávateľov na trhu práce. Taktiež ako problémy vnímajú aj komplikácie s ubytovaním a umiestnením detí v školských zariadeniach.

Podľa informácie od pracovníčky ÚPSVaR v Ružomberku sme zistili, že pred prepuknutím vojny na Ukrajine, žilo v Ružomberku približne 500 Ukrajincov (tzv. dobrovoľní migranti), po prepuknutí vojny, ich prišlo tiež približne 500 (tzv. nútení migranti), čo poukazuje na fakt, že v meste Ružomberok aktuálne žije približne 1000 ľudí ukrajinského pôvodu. Od 6. februára 2024 sa Komunitné centrum BJB v Ružomberku zameriava predovšetkým na integráciu marginalizovaných ukrajinských komunit, ktorých problémy a potreby sme mapovali a výsledky mapovania sú súčasťou tejto správy.

2.3 Inštitúcie a aktéri v lokalite

A, ciele zameraná práca na ukrajinskú komunitu

- Ukrajinskej komunite sa v meste Ružomberok okrem nášho komunitného centra, venuje i Spišská katolícka charita. Táto organizácia ponúka širokú škálu služieb, v Ružomberku je známa najmä mobilným hospicom Charitas. Po príchode odídencom z Ukrajiny zabezpečujú starostlivosť o nich a to najmä humanitárnu pomoc, tzv. „balíčky prvej pomoci“, spoločenské aktivity pre ukrajinských seniorov (pravidelné i nepravidelné podujatia). Líderkou tejto práce je Iana Shinkaruk, ktorá s členmi svojho tímu spolupracuje s ostatnými organizáciami v meste Ružomberok.
- Služby pre ukrajinských odídencom poskytuje aj Evanjelická diakonia ECAV na Slovensku, ktorá zriadila svoju pobočku v Ružomberku. Vyhradila v centre mesta priestor, kde pôsobí ich zamestnankyňa Mgr. Diana Mushak, ktorá poskytuje ukrajinským deťom a mládeži doučovanie matematiky a ukrajinského jazyka zážitkovou formou. Okrem tejto pravidelnej činnosti realizuje aj rôzne výlety a exkurzie, karnevaly a zábavný program pre ukrajinské deti a mládež. Nie je však isté, či projekt cez ktorý je zamestnaná bude po 30. júni 2024 pokračovať. Ak áno, bude táto forma starostlivosti o ukrajinské deti v našom okolí pokrytá.
- ZUŠ Dotyk prijala do učiteľského zboru ukrajinskú učiteľku Larysu Nartowych, ktorá v priestoroch cirkevného zboru BJB v Ružomberku vyučuje ukrajinské deti spev a hru na klavíri pravidelne päť dní v týždni.
- V Liptovskom Mikuláši pôsobí občianske združenie YMCA, ktoré má dosah svojou činnosťou aj na ľudí žijúcich v meste Ružomberok.
- V Dolnom Kubíne v rámci Ligy za duševné zdravie a UNICEFu je aktívny projekt zameraný na ukrajinských odídencom. Komunitná líderka Oxana Dovner je neraz ochotná odísť z Dolného Kubína a zorganizovať podujatie, či ponúknuť svoje služby na podujatiach realizovaných pre Ukrajincov v meste Ružomberok.

Je pre nás cťou, že KC BJB v RK v práci s ukrajinskou komunitou spolupracuje s vyššie uvedenými organizáciami, zmienení aktéri sa neraz zapájajú ako dobrovoľníci do našich záujmových činností a distribuujú k nám klientov na sociálne poradenstvo.

B, ostatné inštitúcie a aktéri pôsobiaci v meste Ružomberok

a. Verejní poskytovatelia sociálnych služieb

Mesto Ružomberok je zriaďovateľom nasledujúcich troch zariadení sociálnych služieb:

1. Nízkoprahové denné centrum pre deti a rodinu – RK PREROD, ktoré sa nachádza na ulici Plavisko 47 (hala T – 18), Ružomberok poskytuje sociálnu službu krízovej intervencie pre deti a rodinu v zmysle § 29 zákona č. 448/2008 o sociálnych službách. Je organizačnou súčasťou oddelenia od 10.1.2012 a svoje činnosti zabezpečuje ambulantnou aj terénnou formou. Činnosť denného centra je zameraná na sociálne poradenstvo, sociálnu rehabilitáciu, pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov, preventívne aktivity a osvetovú činnosť.

Zariadenie poskytuje:

- a) Základné sociálne poradenstvo, ktoré sa zameriava na posúdenie povahy problému osoby, rodiny alebo komunity, podáva informácie o možnostiach riešenia a podľa potreby sprostredkovanie ďalšej odbornej pomoci.
- b) Špecializované sociálne poradenstvo je zamerané na zistenie príčin vzniku, charakteru a rozsahu problémov dieťaťa, rodiny a poskytnutie konkrétnej odbornej pomoci.
- c) Sociálna rehabilitácia sa orientuje na aktivizáciu, rozvoj a nácvik zručností a schopností v základných sebaobslužných činnostiach a sociálnych aktivitách s maximálnym využitím prirodzených zdrojov v rodine a komunite.
- d) Preventívne aktivity zastrešujú možnosti na predchádzanie rizikového správaniu dieťaťa, osoby, rodiny, komunity a na predchádzanie rizikovým situáciám a na ich prekonanie alebo riešenie.

Záujmová činnosť: výchovno-rekreačné pobyty zimné a jarné, letné prímestské tábory; Športové aktivity - streetbalový turnaj, futbalový turnaj Don Bosco Rk-up, pravidelné futbalové tréningy; 6 ročníkov Žiackej konferencie s protidrogovou tematikou, Roma leto, atď.

2. Komunitné centrum - Útulok pre občanov bez prístrešia je situovaný na ulici Scota Viatora 12 v Ružomberku. V útulku sa poskytuje ubytovanie pre 15 klientov - občanov bez prístrešia, ktorí spĺňajú podmienky štatútu zariadenia Služby strediska osobnej hygieny a prácovne. Vykonáva sa dozor na výkon samoobslužných činností klientov v ranných a nočných hodinách (ranná a večerná hygiena), výmena bielizne.

3. Výdajňa potravín „Slniečko“ – Chránené pracovisko – funguje od júla 2011 na ulici Scota Viatora 12. Ide o prvú Výdajňu potravinovej banky v Žilinskom samosprávnom kraji a zároveň štvrtú na Slovensku. Výdajňa potravinovej banky „Slniečko“ bola zriadená ako chránené pracovisko v zmysle zákona č. 5/2004 Zb. z o službách zamestnanosti a jeho § 56 Chránená dielňa – Chránené pracovisko. Zriadením potravinovej banky sa predchádza plytvaniu potravín a zároveň sa pomáha ľuďom, ktorí pomoc potrebujú, nakoľko sa nachádzajú v stave hmotnej núdze. Potraviny, ktoré sú nepredajné priamo v obchodoch alebo sú tesne pre ukončením expiračnej doby sú darované obchodnými reťazcami a zhromažďované na charitatívne účely. Cieľom tejto pomoci je participácia na možnosti zvýšiť životnú úroveň ľudí mesta Ružomberok a umožniť im počas nevyhnutnej doby preklenúť nepriaznivé životné podmienky. MsÚ Ružomberok aktívne spolupracuje na projekte s príslušným Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny.

b. Poskytovatelia sociálnych služieb - ŽSK

Zriaďovateľom zariadení sociálnych služieb, na území mesta Ružomberok, je aj Žilinský samosprávny kraj. V jeho správe sú:

1. Trojlístok – centrum sociálnych služieb pozostáva z komplexu zariadení: Zariadenie pre seniorov, domov sociálnych služieb pre dospelých a špecializované zariadenie na ulici Riadok; Domov sociálnych služieb pre deti a dospelých na ulici Sv. Anny a Rehabilitačné a krízové stredisko na ulici Tichá.

2. LIKAVA - centrum sociálnych služieb, Likavka 9, 034 95 - poskytuje sociálne služby v súlade so zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách: sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku. Ide o sociálne služby: domov sociálnych služieb, špecializované zariadenie a zariadenie pre seniorov. Zariadenie má charakter centra sociálnych služieb, je určené pre 231 klientov. Disponuje 102 jednolôžkovými a 82 dvojlôžkovými izbami.

Na území mesta Ružomberok sa nachádzajú ďalšie zariadenia sociálnych služieb (neverejný poskytovateľ), ktoré participujú na skvalitňovaní života občanov.

1. ViaVitae, n.o. – centrum sociálnych služieb sa nachádza na ulici Plavisko 7 v Ružomberku. Ide o novovzniknuté zariadenie, ktoré vzniklo v auguste 2013 ako zariadenie pre seniorov poskytujúce pobytové, ambulantné a terénne formy sociálnych služieb. ViaVitae, n.o. poskytuje svoje služby fyzickým osobám, ktoré dovŕšili dôchodkový vek a sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby alebo sociálne služby ViaVitae potrebujú z iných vážnych dôvodov. Cieľom centra je podať pomocnú ruku rodine, jednotlivcovi pri jeho problémoch prostredníctvom sociálnych služieb ako je: zariadenie pre seniorov, denný stacionár, opatrovateľská služba, odľahčovacia služba. Poslaním zariadenia je podporiť čo najdlhšie zotrvanie seniora v jeho domácom prostredí a až v situácii, kedy už nie je možné zotrvanie v prirodzenom prostredí, zaistiť seniorom starostlivosť v centre sociálnych služieb ViaVitae, n.o., ktoré má znaky rodinného bývania. Centrum sa snaží zabezpečiť dôstojný a kvalitný zvyšok života tak, aby bola zachovaná ich ľudská dôstojnosť. Uvedené je napĺňané podporovaním ich sebestačnosti, pomocou pri zvládaní každodennej starostlivosti ale aj rôznymi aktivitami zameranými na rozvoj kognitívnych funkcií, jemnej motoriky.

2. Spišská katolícka charita - Mobilný hospic Charitas Ružomberok, Majere 5, 034 01 Ružomberok – zabezpečuje holistické sprevádzanie klienta, pomoc terminálne chorým a ich blízkym v prirodzenom prostredí v modeli štyroch dimenzií kvality života, a to fyzická (bio): mobilita, schopnosť komunikácie, funkčné parametre, neprítomnosť bolesti; psychická oblasť (psycho): pocit zdravia, radosť, neprítomnosť strachu, vyrovnanosť; sociálna (socio): rodinná situácia, okruh priateľov, ekonomické aspekty, pracovné miesto; duchovná (spirito): zmysel života, ciele, hodnoty, metafyzicko-náboženské vzťahy. Starostlivosť mobilného hospicu je orientovaná na obdobie „praefinem“ (pred smrťou), „in fine“ (pri smrti) a „post finem“ (po smrti). Po príchode odídencov z Ukrajiny zabezpečujú starostlivosť o nich. Humanitárnu pomoc, tzv. „balíčky prvej pomoci“, spoločenské aktivity pre ukrajinských seniorov.

3. ADOS Charitas zastrešuje komplexné zdravotnícke služby v domácnosti alebo v rodine pacienta. Tento typ starostlivosti je určený pre ľudí, ktorí sú prepustení z nemocničnej zdravotnej starostlivosti, pre dlhodobu chorých, starých a zabezpečovaný prostredníctvom odborne kompetentných zdravotných sestier, na základe intenzívnej kooperácie s ošetrojúcim lekárom a lekárom špecialistom. Cieľom starostlivosti je, aby pacient prežíval chorobu a absenciu pôvodnej kvality života v podmienkach zmierňovania somatických ťažkostí a v prípade vyliečenia sa prinavrátil do pôvodného pracovného procesu a žil kvalitný život.

4. Senires, n.o. sa nachádza v časti Likavka 10 v katastrálnom území Mesta Ružomberok. Organizácia poskytuje sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného

postihnutia, dovŕšenia dôchodkového veku prostredníctvom Zariadenia pre seniorov a Domova sociálnych služieb v zmysle zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách. Ide o šesťpodlažnú budovu, ktorá bola zrekonštruovaná a prispôbena na prevádzku zariadenia pre seniorov a domova sociálnych služieb. V objekte je vybudovaných 50 izieb (jednoposteľových a dvojposteľových) s hygienickým zariadením bunkového typu s kapacitou 103 lôžok. Celková kapacita zariadenia je 115 miest.

5. Úsmev ako dar - spoločnosť priateľov a detí z detských domovov má regionálnu pobočku v Ružomberku. Venuje sa deťom, ktorým bola nariadená ústavná starostlivosť. Tiež je zriaďovateľom Komunitného centra a organizáciou s ktorou KC BJB v Ružomberku spolupracuje.

c. Školstvo

V meste Ružomberok sa nachádzajú jasle (3), materské školy (14), základné školy (8), stredné školy (7) vysoká škola (1). Tešíme sa zo spolupráce s/so: Základnou školou Zarevúca (ponúkli priestory na letný tábor), Základnou školou Dončova (ponúkli priestory na letný tábor a realizovali pre ukrajinských odíedencov burzu šatstva), Gymnázium sv. Andreja (dobrovoľníctvo) a Katolíckou univerzitou (PF, Katedra sociálnej práce – dobrovoľníctvo, pozvanie nás na besedy so študentmi, realizácia spoločných podujatí – Deň sociálnej práce 2024).

2.4 Informácie o životnom štýle

Nútení ukrajinskí migranti s ktorými sme komunikovali sú po príchode na Slovensko vďační, že prežili, že odišli z neistého a nebezpečného prostredia – ohrozenia vojnou a smrťou. Najčastejšie cítia po začiatkovej úľave a vďačnosti, obavy z integrácie do slovenskej komunity. Vnímajú, že musia začať od začiatku – učiť sa jazyk, existenčne sa zastabilizovať na novom mieste – nájsť si prácu, školu, škôlku pre deti, zdravotnú starostlivosť, vybaviť si potrebné dokumenty. V tejto fáze sú veľmi odkázaní na pomoc z vonku, informácie o tom, na čo majú nárok, aké sú pravidlá, zákony na Slovensku, preklad pri vybavovaní dokladov na úradoch, sprevádzanie. Pomoc s tvorbou Životopisu a písaním motivačného listu a pod. Väčšina ukrajinských odíedencov je nútených vykonávať práce, ktoré nezodpovedajú ich ukončenému stupňu štúdia, či odborným vedomostiam: upratovanie, stavebné práce, pomocné sily a pod. Veľa členov komunity sleduje správy z domova, čo nepôsobí pozitívne na ich psychický stav. Veľa ľudí prichádza o blízkyh a známyh a cítia sa neužitočne či vinne, že dostatočne nepomáhajú rodine či vojakom bojujúcim vo fronte. Znepokojivé sú správy o zničení ich domov. Členovia ukrajinskej komunity sa mnohokrát zdráhajú hovoriť o svojich problémoch a potrebách. Na začiatku boli v tejto oblasti zdržanliví, lebo nechcú pôsobiť ako nevďační ľudia, mali aj obavy z toho, aby za to neboli nejakým spôsobom potrestaní. Obzvlášť silné je to pri senioroch, ktorí majú negatívne skúsenosti z minulosti z vlasti, kde sa nepodporovala sloboda slova.

2.5 Ciele a úlohy KC

Naše ciele v práci s ukrajinskou komunitou:

a. Zastabilizovanie ľudí – krízová intervencia

Ešte stále prichádzajú nové rodiny z Ukrajiny, alebo nás kontaktujú rodiny, ktoré sa nachádzajú v nepriaznivej sociálnej situácii. Našou úlohou k naplneniu cieľa zastabilizovania, je poskytnúť im sociálne poradenstvo; pomôcť im zabezpečiť základné potreby (fyziológické, sociálne, spirituálne). Našou úlohou je informovanie o dostupných možnostiach pomoci. Jedná sa napr. o zabezpečenie stravy, ubytovania, šatstva, školských pomôcok, ale aj účasť na komunitnom živote, socializácia, modlitebná podpora.

b. pomoc k svojpomoci a zmocňovanie členov komunity

Našou úlohou je naučiť ich riešiť každodenné problémy samostatne. V praxi to znamená, ukázať im ako sa pracuje v programe europass a nechať nech si následne sami aktualizujú svoj životopis a len v prípade potreby zasahovať. Alebo ukázať im a prvýkrát ich sprevádzať k notárovi, na poštu, ÚPSVaR, do sociálnej poisťovni či inej inštitúcie a následne ich nechať, nech si skúsia vypýtať dokumenty sami s tým, že už ich len podporuje konzultáciou na telefóne. Na začiatku sme im na spoločných kluboch zabezpečovali občerstvenie výhradne my, teraz sa dohodnú a vždy donesie nejaké občerstvenie niekto iný z tých, čo si to môžu dovoliť.

c. eliminovanie bariér v učení, integrácia do slovenských škôl

Ukrajinské deti sa stretávajú s iným školským systémom, integrujú sa do školských tried, kde je už pevne vytvorený kolektív a potrebujú sa do neho včleniť. Niekedy je potrebná aj podpora z vonka, rozhovorom s učiteľom, Žiakmi, upozornením na to, čím si dieťa prešlo. Prijímanie inakosti (inej kultúry, zvykov), sa snažíme aj prostredníctvom preventívnych aktivít na denných letných táboroch.

Naše ciele v práci s rómskou komunitou

a. rozvoj rodičovských zručností

Pri práci s rómskymi matkami a starými matkami sa snažíme viesť ich v súlade s montessori pedagogikou k rozvoju ich detí, interagovaniu na ne, vhodnému sprevádzaniu, rozvoju detskej samostatnosti a tvorivosti, ich jemnej motoriky. Rodič nekomentuje, nehovorí, čomu sa má dieťa venovať, pozoruje ho, necháva mu priestor, no zároveň aktívne zasahuje, keď ho dieťa o pomoc požiada. Učí dieťa hraniciam a dbá na ich dôsledné dodržiavanie. Dieťa sa učí nebrať hračku iným, ale počkať; rešpektovať hranice druhých. Individuálne prinášame aktivity zamerané na všestranný rozvoj dieťaťa: prírodovedu, učenie farbám, navliekaniu gorálok, logickému mysleniu, matematike, rozvoju reči, empatii a pod.

Naše ciele v práci s dospelými klientami a seniormi:

a. efektívne trávenie voľného času, prevencia

Poskytovať im miesto, ktoré môžu navštevovať, pravidelne tam tráviť svoj voľný čas, s využitím športových, tvorivých a kultúrnych aktivít, angažovaním sa v dianí v meste Ružomberok (dobrovoľníctvo na táboroch, podujatiach). Zmyslom aktivít je rozvoj osobnosti, služba iným a tým zvyšovanie seba hodnoty človeka (nežijem len sám pre seba, ale som užitočný pre spoločnosť).

Tým, že dospelí ľudia prejavili záujem o skupinovú aktivitu kultúrnu - zborový spev, vznikla pravidelná záujmová činnosť spevokol. Naším cieľom je aby ľudia s piesňami slúžili iným a využívali naučené piesne k prospechu spoločnosti – vystúpenia v kostole, návšteva zariadení sociálnych služieb.

Naše ciele v oblasti dobrovoľníctva:

a. Rozširovať sieť dobrovoľníkov

Naším cieľom je osloviť Katolícku univerzitu, katedru sociálnej práce a navrhnúť aby bolo komunitné centrum praxovým centrom pre študentov sociálnej práce. Zapájanie ľudí každého veku v meste do dobrovoľníctva- získavanie cennej praxe, nových skúseností, sebarozvoj človeka. Úloha je aktívne vyhľadávanie a oslovanie dobrovoľníkov.

Naše ciele v zamerané na nás ako profesionálov:

a. Osobnostný a profesionálny rast

Pracovníci komunitného centra pracujú s rôznorodou komunitou, čo zvyšuje aj požiadavky na ich odborné vzdelávanie. Naším cieľom je získať podporu národného projektu a môcť sa vzdelávať formou poskytovaných kurzov či samoštúdiom. Tiež chceme osobnostne rásť aj cez duchovné

vzdelávanie ponúknuté našim zriaďovateľom a strategickým partnerom cirkevným zborom BJB v Ružomberku.

2.6 Strategickí partneri

- Bratská jednota baptistov v Slovenskej republike;
- Mesto Ružomberok;
- MPSVR SR;
- Nádej deťom, n. o.;
- YMCA SR, n. o.;
- PREROD, o. z.;
- Úsmev ako dar, Ružomberok;
- Katedra sociálnej práce, Pedagogická fakulta, Katolícka univerzita v Ružomberku;
- Katedra teológie a katechetiky, Pedagogická fakulta, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici.

2.7 Swot analýza

S - silné stránky	zapojenie do projektu „Spolu pre komunity“	W – slabé stránky	dobrovoľníctvo nie je odmeňované nefinančnými benefitmi (vzdelávanie, zmluva,..)
	poskytovanie SS pre rôzne komunity		nedostatočná prezentovanie KC v meste Ružomberok
	dlhodobé pôsobenie KC		nedostatok zamestnancov (potreba rozšíriť počet zamestnancov o jedného)
	dobrovoľníci		chýbajú bezbariérové toalety
	rozvinutá práca s ukrajinským etnikom		slabá propagácia na sociálnych sieťach
	dobrá materiálna vybavenosť budovy		Jazyková bariéra (ukrajinsky vie len jedna z troch zamestnankýň KC)
	blízkosť KC k separovaným lokalitám		
O – príležitosti	bezbariérový vstup	T - ohrozenia	syndróm vyhorenia pracovníkov
	nadstavba KC		strata kontaktov
	zapájanie sa do grantových výziev/projektov		ľahostajnosť ľudí k verejným záujmom
	dobrá spolupráca s inštitúciami		

	dobrovoľníci – univerzitní študenti sociálnej práce – praxové centrum		nepredĺženie projektu
	spúšťanie novej webstránky		zmena legislatívy týkajúca sa činnosti KC

3 Mapovanie potrieb

Od februára do júna 2024 (5 mesiacov) sme sa sústredili na mapovanie potrieb ukrajinských odíedencov žijúcich na ubytovni SOŠ Polytechnickej v Ružomberku. Svoje úsilie sme začali nadväzovaním kontaktu s ľuďmi žijúcimi na ubytovni, následne sme sa snažili budovať vzťah založený na dôvere a následne sme zisťovali ich problémy a potreby.

Mapovanie potrieb prebehlo tromi výskumnými metódami: pološtrukturovaný rozhovor, dotazník a pozorovanie.

Cieľom dotazníka bolo zistenie miery a rozsahu problémov a potrieb ukrajinskej komunity žijúcej na ubytovni (kvantitatívne hľadisko).

Cieľom pozorovania bolo zistiť vybavenie ubytovne a s tým spojených potencionálnych potrieb a problémov, ktoré nám poslúžia ako podnety pre výskumný rozhovor (opýtať sa na pozorované javy).

Cieľom rozhovoru bola identifikácia problémov a potrieb ukrajinskej komunity žijúcej na ubytovni SOŠ Polytechnickej v Ružomberku (kvalitatívne hľadisko). Pri výskumnej vzorke 5 participantov sa nám začali odpovede opakovať, došlo k saturácii dát.

Našou výskumnou otázkou, ktorú sme si pri všetkých troch typoch výskumných metód kládli bolo: 1. Aké sú problémy a potreby komunity žijúcej na ubytovni SOŠ polytechnickej?

Veľkosť výskumnej vzorky:

- Dotazník: 18 respondentov
- Rozhovor: 5 participantov

Dotazník bol preložený do ukrajinského jazyka, v ktorom ho respondenti vyplňali.

4 Výsledky Mapovania potrieb

Dáta získané z dotazníka, pozorovania a rozhovorov, nám pomohli identifikovať problémy participantov a ich potreby, ktoré uvádzame v nasledovnej prehľadnej tabuľke:

Tabuľka 4 Problémy a potreby mapovanej ukrajinskej komunity

Problémová oblasť	Konkrétny problém	Nenaplnená potreba
-------------------	-------------------	--------------------

Zdravie	absencia špecialistu na diagnózu	potreba dostupnej personálnej pomoci
	problém objednať sa kvôli jazykovej bariére	odstránenie jazykovej bariéry
	neznalosť na čo majú zo zdravotnej poisťovne nárok – čo je bezplatné	informovanosť, znalosť práv
Bývanie	nedostatok súkromia – veľa ľudí na izbe	súkromie
	chýba vlastná kuchyňa	súkromné vlastníctvo
	nedostatočná zvuková izolácia	ticho, pokoj
	nedostatok tepla na izbe	teplo
	škaredé steny	estetika, kultúra bývania
	neznalosť čo sa stane, keď skončí dotácia na ich ubytovanie	informovanosť
Zariadenie domácnosti	absencia hrncov a panvíc	ekonomická potreba (materiálna a finančná)
	absencia vysávača	
	absencia kancelárskej stoličky	
	rúra na pečenie	
	celotelové zrkadlo	
	chýbajú pátky a loptičky k ping-pongovému stolu	
Participácia	nedostatok priestoru záhradníčenie, zákon na zeleninu a kvetinový záhon	sebarealizácia
	nečinnosť, nemožnosť pomôcť vojakom a tým, čo zostali na Ukrajine	pomoc, sebarealizácia, filantropia
Kultúra	chýba osoba, ktorá by zorganizovala turistiku	kultúrna a estetická potreba
	nedostatok príležitostí navštíviť tanečné predstavenie Slovákov, ľudové tance	
Sociálna situácia	nemožnosť modliť sa s niekým za vojakov a tých, ktorí zostali na Ukrajine	Spirituálne potreby: modliť sa v spoločenstve ľudí za to čo človeka trápi, mať duchovný úžitok z
	navštevovať cirkev, kde sa káže v ukrajinskom jazyku – rozumieť čo hovoria	

	chýba krúžok, spoločenstvo, kde by sme sa modlili za rodinu, skončenie vojny, nezvestných	bohoslužieb (rozumieť obsahu)
--	---	-------------------------------

Zdroj: vlastné spracovanie, 2024

Hoci v dotazníku respondenti uvádzali, že ich príjem je v rozmedzí 0-300€ a väčšina z nich poberá štátne príspevky a dávky, v rozhovoroch nespomínali problémy v oblasti zamestnanosti, či finančné problémy. V rozhovoroch spomínali respondenti najmä spirituálne a kultúrne problémy a potreby o ktorých hovorili najviac. V rozhovoroch bola spomenutá aj potreba bezpečia, ale tá bola už naplnená, príchodom na Slovensko, neuvádzame ju preto v Tabuľke 7.

Problémy komunity môžeme rozdeliť z kvantitatívneho hľadiska (počet výskytov danej potreby) na individuálne (problém 1-2 ľudí, resp. 1 rodiny), skupinové (problémy identifikované viacerými ako 2 osobami, no zároveň nie väčšinou komunity) a komunitné (uvádzané väčšinou ľudí z komunity).

● Individuálne

- absencia špecialistu na diagnózu
- problém objednať sa kvôli jazykovej bariére
- nedostatok súkromia – veľa ľudí na izbe
- chýba vlastná kuchyňa
- nedostatočná zvuková izolácia
- nedostatok tepla na izbe
- škaredé steny
- absencia hrncov a panvíc
- absencia vysávača
- absencia kancelárskej stoličky
- chýbajú pátky a loptičky k ping-pongovému stolu
- nedostatok príležitostí navštíviť tanečné predstavenie Slovákov, ľudové tance

● Skupinové

- neznalosť na čo majú zo zdravotnej poisťovne nárok – čo je bezplatné
- nedostatočné materiálne zabezpečenie ubytovne: rúra na pečenie a veľké zrkadlá
- nedostatok priestoru záhradníčenie, zákon na zeleninu a kvetinový záhon
- chýba osoba, ktorá by zorganizovala turistiku

● Komunitné

- neznalosť čo sa stane, keď skončí dotácia na ich ubytovanie
- nečinnosť, nemožnosť pomôcť vojakom a tým, čo zostali na Ukrajine
- nemožnosť modliť sa s niekým za vojakov a tých, ktorí zostali na Ukrajine
- navštevovať cirkev, kde sa káže v ukrajinskom jazyku – rozumieť čo hovoria
- chýba krúžok, spoločenstvo, kde by sme sa modlili za rodinu, skončenie vojny, nezvestných

Po identifikácii a analýze problémov a potrieb komunity, si uvedomujeme, že sa budeme v našej ďalšej práci zaoberať najmä tými, ktoré boli označené väčšinou komunity, t.j. komunitné a skupinové potreby, netvrdíme však, že individuálne potreby zostanú nepovšimnuté. Niektoré z vyššie uvedených skupinových potrieb sa dajú naplniť v rámci našej záujmovej činnosti. Počas letných mesiacov môžeme doplniť záujmovú činnosť- rekreačnú zameranú na turistiku (výlety v okolí Ružomberka). Nedostatok priestoru na záhradníčenie – môžeme kontaktovať zariadenie a zistiť, či by nebolo na to možné vytvoriť ešte väčší priestor. Na potrebu mať vlastnú rúru na pečenie by sme chceli reagovať zapojením sa do EPH projektu. Na potrebu mať celotelové zrkadlá sme zareagovali tým, že sme komunitu požiadali aby si založila pokladničku, kde budú na to členovia komunity prispievať. Radi by sme do zbierky zapojili aj členov iných komunít, ktorí by sa radi podujali dobrovoľne prispieť (napr. dobrovoľní migranti z Ukrajiny a iné). Na komunitnom stretnutí z dôvodu mapovania potrieb, ktorý sa realizoval 10.06.2024, sme ich informovali o tom, na čo majú z hľadiska zdravotnej a sociálnej poisťovne nárok. Poslali sme im na telegram k tomu aj materiály, v ktorých sa to uvádza.

Zistené komunitné potreby súviseli najviac s potrebou informovanosti – zistiť aké budú nové podmienky toho, kto môže zostať žiť na ubytovni a kto ju musí opustiť. Je to potreba bezpečia a istoty a zároveň aj informovanosti, ktorú nemajú naplnenú. Najčastejšie uvádzaná skupina potrieb boli spirituálne potreby: mať cirkev, v ktorej sa káže jazykom, ktorému rozumejú, mať modlitebnú skupinu - spoločenstvo. S touto potrebou je úzko prepojená potreba pomôcť, realizovať sa v pomoci vojakom a rodinným príslušníkom, ktorí zostali na Ukrajine. Radi by sme sa na okrúhly stole, ktorý sme naplánovali na 12.7.2024, diskutovali s komunitou o výsledkoch mapovania potrieb a dozvedeli sa, akým spôsobom by dané potreby navrhovali naplniť a ako ich môžeme v tomto procese podporovať a sprevádzať.

5 Akčný plán

V júli 2024 bude na základe mapovania potrieb a výstupov zo zasadnutia komunitnej rady, vytvorený akčný plán KC. Akčný plán odpovedá na problém a potrebu našej komunity, ktorú sme definovali nasledovne:

Problém: duchovná stagnácia : po odchode z Ukrajiny odišli členovia ukrajinskej komunity aj z cirkevných spoločenstiev a sú odkázaní v "duchovnom živote" sami na seba, nemajú podporu skupiny, čo sa prejavilo v ich duchovnom živote. Ďalší problém s tým súvisiaci, keď sa aj chceli pridružiť do existujúcich cirkví, nerozumeli bohoslužbám pre jazykovú bariéru ("Rozumeli sme každé štvrté slovo"). Niektorí sa nepokúsili vyhľadať cirkevné spoločenstvo na Slovensku, lebo vedia, že by aj tak nerozumeli kázňam.

Potreba (hlbšia potreba): duchovný rast- rozvoj osobnej spirituality, potreba patriť do spoločenstva rovnako zmýšľajúcich ľudí, potreba skupinovej modlitebnej podpory a participácia na nej. Pri dopytovaní sa na potrebu, sme zistili, že jej naplnenie vnímajú v tom, že sa budú zúčastňovať bohoslužieb. **Potreba (pretavená do konkrétnej podoby):** Zúčastňovať sa bohoslužieb, ktoré sú realizované v ukrajinskom jazyku na ktorých môžu aktívne participovať a byť prínosom.

Tabuľka SEQ Tabuľka 1* ARABIC 5 Akčný plán

Potreba	Cieľ	Čiastkový cieľ	Úloha	Aktivita	Členenie aktivity	Zodpovedná osoba	Merateľný ukazovateľ	Časový plán	Zapojení (v diaľ z komunity, iní partneri)
Účasť na bohoslužbách v ukrajinskom jazyku	Zúčastňovanie sa bohoslužieb v ukrajinskom jazyku.	ČC 1: Zmapovanie existujúcich cirkevných zborov v RBK	Úloha 1: Urobiť prieskum cirkevných zborov v okolí Ružomberka alebo skupín, kde sa stretávajú kresťania ukrajinského pôvodu.	A1: Zistiť na sociálnych sieťach (telegram a messenger - Ukrajinci v meste), či ne pozná niekto zbor, kde sa láže v Ukrajínčine, alebo je zabezpečený preklad		Pani Valentína	počet vyhlásených cirkevných zborov	do stretnutia komunitnej rady 12.8.	Členovia komunitnej rady; zapojení ľudia mimo komunity, ktorí majú potrebné informácie
				A2: Kontaktovať kazateľa na Ukrajine či ne pozná nejakého kazateľa z Ukrajiny pôsobiaceho v okolí Ružomberka		Pani Oľga	počet kazateľov nachádzajúcich sa v okolí Ružomberka	do 12.8.	Členovia komunitnej rady
		ČC 2: Definovať cirkevný zbor	Úloha 1: Navštíviť cirkevný zbor o ktorom predpokladáme že má bohoslužby v ukrajinskom jazyku.	A1: Zistiť kedy máva ju bohoslužby a informovať ich o záujme navštevujúcich bohoslužby.		Marina Kravchuk	počet presný čas stretnutia cirkevného zboru počas týždňa	do 01.9.	pracovníčka KC
				A2 a, Zistiť možnosti dopravy autom		Pani Marina sa opýta manažera, či by ju a tri členky komunity odviezol a doviezol s ňou	výška cestovného	v radvážnosti od dňa konania bohoslužby (týždeň vo pred)	Členovia komunitnej rady a členovia komunity žijúcej na ubytovaní
				A2 b, zistiť možnosti dopravy s pojom (vlak, autobus)		Pani Marina pozrie s poj (vlak a autobus) + cenu	počet osôb dopravných na miesto bohoslužieb a počet využitých dopravných prostriedkov	v radvážnosti od dňa konania bohoslužby (týždeň vo pred)	Členovia komunitnej rady a členovia komunity žijúcej na ubytovaní
				A2: za zabezpečenie dopravy do cirkevného zboru		Nájsť dobrovoľníka/s pozna, ktorý odvieže záujmy do cirkevného zboru a späť	počet dopravných dobrovoľníkov	v radvážnosti od dňa konania bohoslužby (týždeň vo pred)	dobrovoľníci
				A2 c, zistiť možnosti využitia s ľudia b dobrovoľníka resp. spozna					
				A2 d, zistiť možnosti využitia s ľudia b sociálneho taxika		Pani Oleksandr	tarifa cestovného	v radvážnosti od dňa konania bohoslužby (týždeň vo pred)	člen komunity
		ČC 3: Zistiť postupy od členov komunity o prebiehajúcej návšteve/návštevách cirkevných zborov	Úloha 2: Vytvorenie dokumentu za menej ako na reflexiu dojmov členov komunity z návštevy cirkevného zboru.	A3: Informovať tých, ktorí sa zúčastnili bohoslužieb, aby sa zamysleli nad tromi otázkami: 1. Čo hodnotím pozitívne? 2. Čo hodnotím negatívne? 3. Čo som navštívovať to cirkevné spoločensťo? (aj s odôvodnením)		Komunitný pracovník KC a pracovník KC (preklad otázky k dlo UA a ich zverejnenie na telegramovej skupine)	vypracovaný dokument obsahujúci tri otázky preložené do UA jazyka	do 5.9.	Účastníci bohoslužieb dvojnásobnú komunitu
				A2: Diskusia o zistenom a skupinovú reflexiu dojmov z návštevy cirkevného zboru		Členovia komunity, ktorí nesú zodpovednosť za splnenie úloh + ti, čo sa zúčastnili bohoslužieb	vypracovaný dokument obsahujúci reflexiu účastníkov	12.8.	Účastníci bohoslužieb dvojnásobnú komunitu
		ČC 4: Zabezpečenie pravidelného dochádzania do cirkevného zboru v Poprade resp. iného cirkevného zboru v inom meste	Úloha 1: Nájsť najefektívnejší spôsob dopravy do/z miesta konania bohoslužieb	A3: Zvážť všetky dostupné spôsoby dopravy a vybrať z nich najefektívnejší		Členovia komunity, ktorí majú záujem o dopravu.	vypracované cenové ponuky (auto, autobus, vlak, sociálny taxik)	september (2024)	Členovia komunity, členovia komunitnej rady, dobrovoľníci
		ČC 5: Hodnotenie akčného plánu	Úloha 1: Hodnotenie akčného plánu (kvalitatívne a kvantitatívne)	A1: stretnutie kde budeme rekapitulovať a zapisovať, ktoré úlohy sme splnili a kom rozsahu a ktoré nie (odôvodnenie)		Členovia komunitnej rady, pracovníčky komunitného centra	počet oslovovaných účastníkov	priebežne, výsledné s práva mar 2025	Členovia komunitnej rady, komunita
		ČC 6: oslavenie úspechu	Úloha 1: Realizácia oslavy	A1: Zrealizovanie oslavy s komunitou		Členovia komunity	Počet zúčastnených účastníkov	mar 2025	Členovia komunity, členovia komunitnej rady, dobrovoľníci, zamestnanci KC, zriaďovateľ

V prípade zmeny zodpovednej osoby alebo akýchkoľvek problémov pri naplňaní akčného plánu, zasadne komunitná rada a dohodne sa na ďalšom postupe.

5.1 Monitorovanie plnenia cieľov

Vyhodnotenie plnenia akčného plánu bude prebiehať priebežne. V marci 2025 plánujeme realizovať rozsiahly výstup – kvalitatívne a kvantitatívne mapovanie výsledkov akčného plánu.

6 Záver

Cirkevné organizácia Bratská jednota baptistov, cirkevný zbor v Ružomberku dlhodobo podporuje aktivity zamerané na zlepšenie kvality života občanov, individuálny a duchovný osobnostný rast a naplňanie sociálnych potrieb jednotlivcov, skupín zo sociálne znevýhodneného prostredia, rodín s deťmi so zdravotným znevýhodnením a mládeži. Prevádzka komunitného centra je jedným zo spôsobov, ktorým chce organizácia napomôcť sociálnej inklúzii marginalizovanej skupiny obyvateľov. a vybudovať priestor pre organizovanie aktivít pre deti a mládež a tiež umožniť mamičkám s deťmi tráviť voľný čas v bezpečnom priestore so svojimi deťmi. V spolupráci s ďalšími subjektmi sa organizácia snaží o zvýšenie kvality života a životných podmienok všetkých obyvateľov, sociálne vylúčeným jednotlivcom i rodinám napomôcť plne sa zapojiť do ekonomického, sociálneho a kultúrneho života v danej lokalite i v celej spoločnosti.

7 Použitá literatúra

1. BAČÍKOVÁ, M. - JANOVSÁ, A. 2018. *Základy metodológie pedagogicko-psychologického výskumu. Sprievodca pre študentov učiteľstva*. Košice: ŠafárikPress. ISBN 978-80-8152-695-4.
2. DELIU, N. 2022. Ukraine crisis implications on EU migration policy and security. In: Think Visegrad.
3. GAVORA, P. et. al: Elektronická učebnica pedagogického výskumu. Dostupné online: <<http://www.e-metodologia.fedu.uniba.sk/index.php/kapitoly/pozorovanie.php> >
4. HUDEC, P. 2022. *56 percent Ukrajincov plánuje zostať na Slovensku aj po ukončení vojny*. In: *Trexima*. Dostupné online: <https://www.trexima.sk/56-percent-ukrajincov-planuje-zostat-na-slovensku-aj-po-ukonceni-v-ojny%E2%99%BC/>
5. KAPINUS, O. – PYLYPCHENKO, O. – KOBETS, Y. – KISELYOVA, E. – TURENKO, V. 2023. *Migration Problems on the European Continent Related to the War in Ukraine*. In: *Review of Economics and Finance*. vol. 21, No. 1. s. 962 – 970.
6. MOLIKEYCH, R. S. 2022. Comparison of Population Mortality Rates in Ukraine and Poland: A Spatial Aspect. *Journal of Population and Social Studies [JPSS]*, 31, 235–248.
7. PODPORA V NEZAMESTNANOSTI. 2024. Nezamestnanosť na Slovensku: <https://www.podporavnezamestnanosti.sk/nezamestnanost.php>

8. POZNIAK, O. 2023. *The Situation of Forced Migrants from Ukraine in Europe after Russian Military Agression and the Problems of Ukraine's Migration Policy in These New Conditions*. In: *Central and Eastern European Migration Review*. Vol. 12, No. 1. s. 159-181. DOI: 10.54667/ceemr.2023.17 poznni
9. PROCHÁZKOVÁ, t. 2018. *Teória motivácie podľa Maslowa*. Dostupné online: <<https://www.mentem.sk/blog/teoria-motivacie/>>
10. SČÍTANIE OBYVATEĽOV DOMOV A BYTOV. 2021. Dostupné online: <http://www.sodbtn.sk/obce/okres_ob.php?kod_okresu=508>
11. ŠTANDARDY KOMUNITNÝCH CENTIER NÁRODNÉHO PROJEKTU KOMUNITNÉ CENTRÁ, IA ZASI, 2014,
12. ŠTATISTICKÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Dostupné online: <<http://statdat.statistics.sk/>>,
13. TASR. 2022. Ružomberok je pripravený vyčleniť priestory pre ubytovanie Ukrajincov. Dostupné online: <https://www.teraz.sk/regiony/ruzomberok-je-pripraveny-vy clenit-pr/615106-clanok.html>
14. UNHCR. 2023. *UNHCR upozorňuje na zhoršujúce sa podmienky a výzvy, ktorým čelia zraniteľné ukrajinskí utečenci a utečienky v Európe*. Dostupné online: <https://www.unhcr.org/sk/13035-unhcr-upozornuje-na-zhorsujuce-sa-podmienky-a-vyzvy-kto rym-celia-zranitelni-ukrajinski-utecenci-a-utecenky-v-europe.html>
15. ÚPSVaR. Zamestnávanie cudzincov na území Slovenskej republiky za rok 2023. <https://www.upsvr.gov.sk/statistiky/zamestnavanie-cudzincov-statistiky/zamestnavanie-cudz incov-na-uzemi-slovenskej-republiky-za-rok-2023.html?page_id=1247176>
16. ÚRAD VLÁDY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. Atlas rómskych komunít 2019. Dostupné online: <<https://www.romovia.vlada.gov.sk/atlas-romskych-komunit/atlas-romskych-komunit-2019/>>
17. ÚRADNÁ STRÁNKA MESTA RUŽOMBEROK < <https://www.ruzomberok.sk/> >
18. VITÁLOŠOVÁ, I. 2017 : KOMUNITNÁ PRÁCA. BRATISLAVA : IMPLEMENTAČNÁ AGENTÚRA MINISTERSTVA PRÁCE SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SLOVENSKEJ REPUBLIKY. 2017, ISBN: 978-80-89837-15-1.
19. ZÁKON NR SR Č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách, v znení neskorších predpisov.
20. ZÚBKOVÁ, M. – BRAZDOVIČOVÁ, S. Chápanie sociálneho bývania a jeho praktické uplatnenie vo vybranej krajine EÚ. Nehnuteľnosti a bývanie. Vol. 3, č. 2. [online]. [Citované 06. 9. 2023] Dostupné online : http://www.stuba.sk/new/docs//stu/ustavy/ustav_manazmentu/NAB2008_2/clanok1.pdf